

Magyar nemzetiségi politika

Dr. Mikó Imre országgyűlési képviselő a miniszterelnökségi tárca vitájában a képviselőház 1942. november 20-i ülésén a nemzetiségi kérdésről az alábbi beszédet mondotta:

T. Képviselőház! Az előttem felszólaló képviselőtársaim közül többen foglalkoztak a nemzetiségi kérdéssel. Engedtessék meg, hogy egyes megállapításaikkal ne keveredjem vitába, hanem ezektől függetlenül fejtsem ki pártunk álláspontját ebben a kérdésben. (*Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.*) Annál is inkább, mert a nemzetiségi kérdés helyes kezelése iránt mi, akik az idegen megszállás alatt e kérdésnek nagyobb mélységeit és szélesebb távlatait pillanthattuk meg, különös felelősséget érzünk.

A nemzetiségi kérdés jelentősége

T. Ház! Ha átlapozzuk az utóbbi évek képviselőházi és felsőházi naplóit, meglepetéssel állapíthatjuk meg, hogy a nemzetiségi kérdés nem szerepel az országgyűlés előtt olyan mértékben, amilyenben azt a kérdés sulya, hordereje és nem utolsó sorban a többi politikai problémákhoz való viszonya megkívánja. Ennek lehet az az oka, hogy a kérdésnek kényes külpolitikai vonatkozásai vannak. De lehet az is, hogy nincs minden nemzetiség az országházban képviselve. Mindenesetre figyelemreméltó, hogy a zsidókérdésnek mennyivel több időt szentel az országgyűlés. (*Egy hang a szélsőbaloldalon: És nem oldja meg.*) Noha itt csak 800.000 magyarországi lakosról van szó, a nemzetiségek pedig a mai Magyarországon 3 millió lelket számlálnak, (*Maróthy Károly: Egyformán fontos mindkettő!*), ha azonban az ezeréves határok keretei közt gondolkozunk, megállapíthatjuk, hogy a szentistváni birodalom lakóinak majdnem fele nem magyar anyanyelvű. S ha továbbvisszük a párhuzamot, a zsidókérdésben ma már nagyjában egységes a képviselőház állásfoglalása, a nemzetiségi kérdés tekintetében pedig nemcsak a nemzetiségi képviselők, hanem a magyar képviselők közt sem alakulhatott ki egységes felfogás. Vigyáznunk kell tehát, nehogy a tiszakálmáni korszaknak a hibájába essünk, s csak azokat a politikai problémákat lássuk, – és ilyen szemléletet alakítsunk ki a közvéleményben is – amelyek az Országházban jelen vannak és tárgyaltnak. Mert a nemzetiségi kérdés az országban mindenütt jelen van és nincs egyetlen magyar probléma, amelynek elbírálásánál mellőzhetnők azt a szempontot, hogy Magyarország lakóinak egynegyedrésze nem magyarnak született.

A nemzetiségi kérdés a múltban.

T. Ház! Kevés kérdés váltott ki ellentéesebb nézeteket a magyar közvéleményben, mint a nemzetiségi kérdés. A rendi korokban a nemzetiségek részben külön területi önkormányzattal rendelkeztek, részben a magyar nemesség soraiba felemelkedhettek s így szervesen illeszkedtek be a magyar állami és társadalmi rendbe. A rendi keretek felbomlásával azonban ezek a kötelékek mind felszakadtak s a nemzetiségi polgári osztály kialakulásával megbomlott a nemzetiségi törekvések és a magyar államiság közti egyensúly. A magyar politikai élet egyik frontján Széchenyi, Wesselényi, Deák, Eötvös, Mocsáry a nemzetiségek polgári egyenjogúsításával és nyelvhasználatuk biztosításával gondolták megoldhatónak a kérdést s az e tárgyban hozott 1868. évi XLIV. t. c. a külföld előtt is a magyar politikai bölcsesség szép példáját szolgáltatta. A másik oldalon Tisza Kálmán és Bánffy Dezső a magyar hegemonia biztosítását tartották a legfontosabbnak a nemzetiségi kérdés megoldása szempontjából. De ugyanazoknak az államférfiaknak erről a kérdéstről alkotott véleménye is nagy változásokon men keresztül. Gondoljunk csak a legnagyobbak között Kossuthnak 1848 előtt és az emigrációban vallott felfogására, vagy Apponyira, az 1907 évi törvények megalkotójára és a magyar népszövetségi főmegbízottra.

A trianoni Csonka-Magyarország nemzetiségi szempontból Európa egyik leghomogénebb állama volt és így ott tulajdonképpen csak a svábkérdés foglalkoztatta a miniszterelnökség második ügyosztályát. De a nemzetiségi kérdés megítélése azóta sem egységesebb, hogy az ország örvendetes meggyarapodása ezt a problémát – amint a miniszterelnök úr arra 1942 március 19-i bemutatkozó beszédében rámutatott – ismét virulenssé tette. Megnyugvással kell azonban megállapítanom, hogy az országgyűlés ma sokkal tárgyilagosabban kíván ezzel a problémával foglalkozni, amennyiben a legnagyobb ellenzéki párt, illetve pártszövetség vezetője, *Imrédy Béta* képviselőtársunk is kijelentette, hogy ezt a rendkívül kényes nemzetpolitikai kérdést nem szabad a pártpolitikai viták síkjára áttolni. (*Ugy van! Ugy van! Helyeslés a szélsőbaloldalon és a középén.*) És valóban, a dualizmus korának a nemzetiségi kérdés tekintetében egyik leg súlyosabb hibája éppen az volt, hogy a nemzetiségi kérdést a pártok között licitálás tárgyává tette. (*Ugy van! Ugy van! a középén.*) Súlyos politikai bűne az akkori kormányoknak, hogy a könnyebben befolyásolható nemzetiségi kerületeket fejlesztették és halmozták el kedvezményekkel. (*Ugy van! Ugy van! a jobboldalon és a középén.*) Ugyanakkor pedig az ellenzéki tájékozódásu magyar vármegyéket elhanyagolták. (*Ugy van! Ugy van! a középén.*) Nagyrészt erre vezethető vissza a Székelyföld gazdasági elmaradottsága és a románlakta vidékek fellendülése a Trianon előtti Erdélyben, ami önmagában is cáfolata annak, hogy a nemzetiségeket gazdasági téren elnyomtuk

volna. De ugyanilyen felelősség terheli az ellenzéknek azt a részét, amely a nemzetiségi pártokkal szövetkezett az általános, titkos választójog vagy más demokratikus vívmányok kiharcolására. Mert a nemzetiségi pártokat e jelszavakon túl csak egy érdekelte: hogyan tudnák az így kelthető zavart a magyar államiság megdöntésére felhasználni.

Trianon tanulságai

Csak a trianoni katasztrófa után tárultak fel teljes valóságukban e mult hibái és mulasztásai és az idegen megszállás alatt ébredt fel a magyarság arra, hogy a magyar végeken egyetlenegy politikai realitás van: az ösfoglaló és államfenntartó magyarság harca a vendégjogon befogadott és a határokon túlra gravitáló nemzetiségekkel szemben. (*Úgy van! ! Úgy van! – taps a jobboldalon és a középén.*) Ez a realitás, amely a kisebbségi sorsban a magyarságot egységes politikai védőövezet kiépítésére és a belső népi szervezkedés megindítására készítette, lényegileg Észak, Kelet és Dél visszatérte után sem változott meg. Ma is minden országos politikai kérdést abból a szempontból kell megítélnünk, hogy a visszatért Felvidék több mint egytizede szlovák, Kárpátalja háromnegyed része ruszin, a visszatért erdélyi és keleti részeknek majdnem fele román és a visszatért Délvidéknek csak egyharmada magyar. Ezért hirdeti pártom ma is a kisebbségi politika hagyományaként a pártok feletti összefogás szükségességét, ami felé, örömmel látom, – lehet, nem a mi gyenge szavunkra, hanem az események kényszerítő hatása alatt – az utóbbi időben egyre: több lépést teszünk. (*Szakáls Pál: Hála Istennek!*),

A politikai egység kívánalmaként sokan a mozdulatlanságot állítják fel, pedig ha valahol, akkor éppen a nemzetiségi kérdés terén alkalmazható legkevésbé a „Legyen úgy, mint régen volt” elavult filozófiája. (*Incze Antal: Úgy van!*) Magyarország kétszeri összeomlásának: Világosnak és Trianonnak okai között ott látjuk első helyen a nemzetiségi kérdés megoldatlanságát. Az új Európában kialakuló új Magyarországnak sorsa is a mi érzésünk szerint a nemzetiségi kérdésen fordul életre vagy halálra. A nemzetiségi kérdés nem redukálható egyszerűen a Magyarország és a környező államok közötti fegyveres erőviszony kérdésére. (*Mester Miklós: Helyes!*) A nemzetiségi kérdés győztes háború esetén is előttünk áll és ma, amikor a kis nemzetek csak részben urai saját sorsuknak, a nemzetiségekhez való viszonyunkért felelősek vagyunk Európának és a művelt világnak. Ha a történelmi magyar géniusz sikeresen tudott és fog tudni megbirkózni ezzel a kérdéssel, akkor barátaink is szivesebben bizzák reánk a Kárpátmedence mind több nemzetiségének sorsát. (*Úgy van! ! Úgy van!*) Ha nem, akkor saját hazánkban is kicsuszik lábunk alól a talaj. (*Úgy van! ! Úgy van! ! balfelől. Árvay Árpád: Ezt kell megérteni!*)

Arról beszéltem az előbb, t. Ház, hogy a nemzetiségi kérdés mikénti megoldásáért nemcsak a magyar történelemnek, hanem Európának is felelősek vagyunk. Európa most folyó átalakulásával pedig a nemzetiségi kérdés szemlélete is gyökeresen megváltozik és ezt feltétlenül szem előtt kell tartanunk akkor, amikor a magunk álláspontját e tekintetben kialakítjuk.

Sajnos, nincs időm, hogy rátérjek arra a nagy változásra, ami a népszövetségi rendszer bukása óta beállt. Tudjuk, hogy a népszövetségi kisebbségvédelem a zsidóságnak volt a gondolata, amely egyedül birt Wilson elnökre befolyással. Tudjuk, hogy ez a rendszer összeomlott a Népszövetség összeomlásával és ma Németországban a nemzeti szocializmus egy egészen új nemzetiség szemléletet, a népi-ség és fajiság szemléletét alakította ki.

Korszerű nemzetiségi politika.

T. Ház! A magyar nemzeti politika mindig lépést tartott az európai fejlődéssel, de sohasem másolta le a kisebbségvédelem valamely külföldön alkalmazott rendszerét. Amikor a páriszkörnyéki kisebbségi és békeszerződések arra kötelezték az államokat, hogy kisebbségvédelmi kötelezettségeiket az alkotmányba becikkelyezzék, a nemzetiségek elnyomása miatt elmarasztalt Magyarországon erre nem volt szükség, mert 50 évvel ezelőtt az 1868: XLIV. t.-c. a nemzetiségek polgári és politikai jogait sokkal szabatosabb formában és tágabb keretek közt a magyar alkotmány szerves részévé tette. (*Úgy van! Úgy van! jobbfelől.*) A trianoni békeszerződésben a kisebbségek védelmére vállalt kötelezettségeink végrehajtásáról szóló 4800/1923. számú kormányrendelet éppen ezért nem egyéb, mint nemzetiségi törvényünk modern kiadása. Ha a liberalizmus korában megalkottuk a magunk sajátos, de a korszellemmel összhangban álló nemzetiségi politikáját, akkor az új Európában, amelynek minden bizonnyal a szocializmus lesz az egyik uralkodó eszméje, szintén meg kell találnunk a nemzetiségekhez való viszonyunknak azt a formáját, amely egyszerre lesz korszerű, európai és magyar. Senki sem veheti tőlünk rossznéven, hogy a nemzetiségi kérdés megoldásánál nem vagyunk hajlandók fenntartás nélkül átvenni semmiféle olyan külföldi rendszert, amely egy bizonyos nép sajátos adottságaiból indul ki és annak érdekét szolgálja, hanem döntő szempontnak a magyar nemzetiség és államiság jövőjét tekintjük. (*Helyeslés és taps a jobboldalon és a középén.*)

A szentistváni gondolat

A magyar nemzetiségi politika irányelveivel kapcsolatban leg-többet a szentistváni gondolatot halljuk emlegetni. Kevés törvényhely idézésével történik több visszaélés, (*Úgy van! Úgy van!*) mint Szent István mondásával (*Taps a jobb- és a baloldalon és a középén*):

„Nam unius linguae, unisque moris regnum imbecile et fragile est”. A liberális kor ennek a törvénynek olyan értelmet adott, mintha Szent István birodalmát paradicsomi kertnek akarta volna berendezni, amelyben a szlávok és germánok a magyarokkal békésen játszadoznak. Itt Hóman Bálintot kell tanunak hívnom, aki kimutatta, hogy az első magyar király, ha szívesen látta is az országban a hasznos idegeneket, akik különféle szokásokat, fegyvert és tudományt hoztak magukkal, korántsem gondolt valami soknyelvű kisebbségi állam kialakítására, (*Egy hang jobbfelől: Világos!*) hanem az idegeneket a magyarság kiművelésére akarta hasznosítani. (*Úgy van! Úgy van! !*) Erőszakkal senkit sem kívánt magyarrá tenni, de ugyanakkor megteremtette az előfeltételeit annak, hogy a bevándorlók a magyarokhoz hasonuljanak, ha nem is mind nyelvben, de munkájuk és érzelmeik útján. A szent-istváni gondolat tehát nem az ország nemzeti szétagoltságának a filozófiája, (*Ugy van! Ugy van! jobbfelől és a közepén. – Árvai Árpád: Isten ments!*) hanem – Teleki Pál szavaival – „a népek helyes és józan vezetésének állameszméje”. Olyan gondolat, amelynek csak egyik komponense található meg a középkor keresztény világnézetében, a másik – újabb őstörténeti kutatásaink szerint – abban a bánásmódban gyökerezik, amelyet a lovas-nomád türk népek a szolgálatukba szegődött földmivelő törzsekkel szemben alkalmaztak.

A népek helyes és józan vezetésének ez a szentistváni gondolata elsősorban arra tanít, hogy a nemzetiségi kérdés Magyarországon nem azonos és nem oldható meg ugyanazokkal az eszközökkel. A népszövetségi kisebbségvédelem egyik alapvető hibája éppen az volt, hogy egy kaptafára húzta a különböző történelemmel, számaránnyal, földrajzi eloszlással, kulturszínvonallal, nemzeti törekvésekkel rendelkező kisebbségi népeket és ugyanazzal a recepttel akarta orvosolni bajukat. Ugyanebbe a hibába esnénk most, ha minden néptörédket közjogi egységnek fognánk fel és kollektív népi jogokkal ruháznók fel azokat. (*Ugy van! Ugy van!*) Ez a felfogás, bár látszólag a nemzeti szocializmusban gyökerezik, *nem* egyéb, mint a liberális nemzetiségi politika jogegyenlőségi fikciójának a közösségi életre való vetülete. (*Ugy van! Ugy van!*)

A hazai németiség szerepe.

A kiegyezési kor nemzetiségi politikájának egyik alapvető tévedése az volt, hogy nem ismerte fel azt a különbséget, ami a németiség és az irredenta nemzetiségek politikai magatartása között megnyilvánult. A németiségnek ma már az 1940 augusztus 30-i bécsi kisebbségi egyezmény a többi nemzetiségekkel szemben sajátos helyzetet biztosít. Az egyezmény több rendelkezése, mint a német nemzeti szocialista világnézetnek biztosított *salvus conducus*; a Volksbund joga, hogy valakit népi németnek ismerjen el; a családi nevek visszánémetesítésének szabadsága, – olyan fogalmakat épít be a magyar

kisebbségvédelmi rendszerbe, amelyek addig ott ismeretlenek voltak. A több joggal fokozottabb öntudat is jár és Bárdossy László a múlt évi költségvetési vitában plasztikusan hozta párhuzamba a külföldi németiség politikai törekvéseinek a német birodalom óriási erőfeszítéséhez való viszonyát a hajszálcsövésség (örvényével, amely a hazai németiség jelentős részének önérzetét a Reich hazafias felbuzdulásának színvonala fölé emeli. A kormány feladata, hogyha kilengések mutatkoznak, kellő időben és módon közbelépjen, nekünk pedig ezeket a tüneteket azzal a biztonságérzéssel kell szemlélnünk, amellyel csak egy ezer éve államfenntartó nemzet rendelkezik. *(Helyeslés)*. Nem szabad elfelednünk azt sem, hogy az országnak azokon a végein, ahol a centrifugális nemzetiségek vannak tulsúlyban, a magyarságnak éppen a németiséggel kell az együttműködés útját megtalálni.

Utalok itt az erdélyi szászok helyzetére, akiket a bécsi döntés hétszáz éves együttélés után, két ország között osztott szét. A magyarság feladata a szászságban felébreszteni azt a szunnyadó öntudatot, hogy hétszáz éven át a magyar imperium nyújtott a rajnai és mőzeli telepések utódainak hajlékot és a szászság kettészakadását csak a történelmi három nemzet, a magyar, a székely és a szász új szövetsége szüntetheti meg. *(Helyeslés)*.

A szászság és egyáltalán a németiség feladata pedig az államhűségen túlmenően – ami természetes – a magyarság irányában olyan magatartást tanusítani – és itt Antal István szavait idézem – hogy rajtuk keresztül a magyar közvélemény ne távolodjék el, hanem ellenkezőleg, tanulja megbecsülni a nagy német nemzetet. *(Helyeslés)*.

A nemzetiségi középosztály.

T. Ház! A nemzetiségi kérdés nehezebbik részét és nézetem szerint súlypontját azok a nemzetiségek képezik, amelyek Trianon után két évtizedig saját nemzeti államukban éltek és az 1938-ban megkezdődött országgyarapodások folytán tértek vissza hazánkba. *(Ugy van! Ugy van!)* Pataky Tibor és az ő nyomán a debreceni nyári egyetem kisebbségi előadássorozatán többen rámutattak arra, hogy a visszatért szlovákokat, románokat, szerbeket és ruszinokat húsz év alatt a propaganda minden eszközével igyekeztek a magyarság ellen hangolni és ha a magyargyűlölet nem is lett a lelkekben feltétlenül urrá, nemzeti öntudatuk a legmagasabb fokra hágott. A régi generáció még megőrzött bizonyos rokonszenvet a magyar uralom iránt, az új nemzedék azonban a megszállás alatt kapott nemzeti nevelést nem tudja levetkőzni és lelkében kitörölhetetlenül él a megszállás éveinek emléke. A falusi népet jó közigazgatással és közellátással még meg lehet nyerni a magyar állameszmének, a nemzetiségi középosztály azonban mindig az irredentizmus hordozója volt és két évtizedes nemzeti „átképzés” után ma inkább az, mint valaha. *(Ugy van! Ugy van!)* Valljuk be őszintén: a nemzetiségi középosztály, amely

előtt saját nemzeti államában a korlátlan érvényesülés lehetősége nyitva állanak, legalább is ezidőszerint nagyban és egészben nem hajlandó a szentistváni gondolat alapján a magyarssággal együttműködni, hanem a kisantant felújulására vár és számít. (*Arvay Árpád: Ez igaz!*)

A háboru és a nemzetiségi politika.

Sokan vannak azon a nézeten t. Ház, hogy egységes nemzetiségi politika kialakítására nincs szükség, mert ezt a kérdést a háboru végén kell sokkal radikálisabb módszerekkel megoldani. Kétségtelen, hogy ennek a háborunak a végén, az új Európa egyik legelső feladata a dunamedencei kérdés gyökeres megoldása lesz. Ma már mindenki belátja, hogy nemcsak az itt élő népek, hanem az európai béke szempontjából is, a nemzetiségi kérdést mai összekuszáltságában hagyni nem lehet, mert ez oda vezet, hogy 50 vagy 20 évenként a konkurens népek egymás legjavát meggyilkolják. Arról is meg vagyok győződve, hogy a háboru végén következő gyökeres rendezés eszközei közül a telepítést semmiesetre sem lehet mellőzni, (*Ugy van! Ugy van!*) Azt azonban tagadom, hogy nekünk ölbtett kezekkel kellene megvárunk a háboru végét, amely úgysis mindent megold. Az államhatalomnak éppen a háboru alatt van beleszólása nemcsak a politikai, hanem a gazdasági és társadalmi életbe is (*Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon*) és ezt a befolyását a nemzetiségi kérdés terén olyan előfeltételek megteremtésére kell felhasználnia, amelyek a nemzetiségi kérdés végleges megoldását előkészítik. (*Élénk helyeslés a középén és a szélsőbaloldalon.*)

Háborus nemzetiségi politikánkat egy negatívummal kell kezdenem. Mai határainkon kívül, de az ezeréves határokon belül a magyarság százezrei élnek kisebbségi sorsban, akikről ha most nem is beszélhetünk sokat, de mindig rájuk kell gondolnunk. (*Ugy van! Ugy van!*) Megvallom, elfogódva szólok ehhez a kérdéshez, mert nem akarok azoknak hibájába esni, akik a megszállás alatt lehúzták a fejüket, most pedig biztonságban érezve magukat, nem válogatnak a kifejezésekben, ha az utódállamokról van szó, sem pedig azokéba, akik nem éltek a megszállás alatt és most utólag tanácsokat osztogatnak, hogy akkor mit hogyan kellett volna csinálni. (*Ugy van! Ugy van! – Arvay Árpád: Azt könnyü!*) Azt azonban pártom nevében mégis le kell szögezmem, hogy nem biztosíthatjuk nemzetiségeinknek a jogok teljességét mindaddig, amíg az ő nemzeti államaik magyar véreinktől nemcsak a közösségi élet, hanem az egyéni élet és szabadság fizikai feltételeit is megtagadják. (*Élénk helyeslés és taps.*)

Ezért pártom nevében szükségesnek tartom leszögezni, hogy csak olyan mértékben vagyunk hajlandók az észak erdélyi románság számára a kisebbségi jogok biztosításához hozzájárulásunkat adni, amilyen mértékben a délerdélyi magyarság jogokkal rendelkezik. (*Helyeslés.*)

Ha pedig ez sem vezet eredményre, a helyes államvezetés a kellő módon és időben alkalmazott retorzióktól sem riadhat vissza. (*Ugy van! Ugy van!*)

Közigazgatási és közoktatási feladatok

T. Ház! A háborus nemzetiségi politika az államra és a társadalomra egyaránt súlyos feladatokat ró. Társadalmunk nemzetiségi szemléletének egyik főhibája az, hogy ezt a kérdést az érzelem és nem az értelem szempontjából vizsgálja. Éppen ezért csak a felszínen mozgó tüneteket látja és nem hatol be az okok és okozatok mélyebb szövevényeibe. Hajlandó egy-két tömondatban véleményt nyilvánítani és nem látja a kérdés kül- és belpolitikai összefüggéseinek szövevényét. Megütközik azon, ha papírpénzünkön a nemzetiségi nyelven irt felírásokat olvassa, ha nemzetiségi községekben idegen nyelvű feliratokat lát; helyteleníti, hogy magyar iskolában a román, szlovák és szláv nyelvet tanítják és hogy a Néptanítók Lapjának nemzetiségi nyelven írott mellékletei vannak, pedig ma már kétségtelen, hogy a nemzetiségi kérdés helyes kezelése a jó közigazgatáson fordul meg. (*Ugy van! Ugy van!*) Ehhez pedig elengedhetetlenül szükséges az, hogy a magyar fiatalság a nemzetiségi nyelveket megtanulja, mert nem engedhetjük át a vegyes lakosságú területek igazgatását a nemzetiségeknek, sem pedig nem utánozhatjuk az egykori megszállókat, akik magyarul nem tudó tisztviselőket küldtek a magyar vármegyékbe és ezáltal sikerült is gyűlöltté tenni a magyarság előtt az idegen állameszmét. Az a tény sem veszélyezteti a magyar állam létét, hogy a nemzetiségeket saját nyelvükön tanítjuk a magyar állam iránti hűségre és a magyarul jól nem tudó tanítók saját nyelvükön kapják meg az ehhez szükséges anyagot, a közigazgatás pedig a nemzetiségek nyelvén hozza tudomásukra az őket érdeklő hatósági rendelkezéseket.

T. Ház! Mi nem azon ütközünk meg, ha a románokat, szlovákokat, ruszinokat, szerbeket elkülönítik és mint ilyeneket kezelik, hanem inkább azon, ha határok a magyarság és az egyes nemzetiségek között elmosódnak és lehetővé válik az, hogy valaki tegnap román, ma magyar, holnap német lehessen. (*Ugy van! Ugy van! Mester Miklós: És jól éljen!*) És közben mindenütt a lehangosabb akarjon lenni, mert a hangoskodás – ne feledjük el – az asszimilánsok mimikrije. (*Mester Miklós: Friss asszimilánsok!*) Csak helyeselni tudom Mester Miklós képviselőtársamnak azt a javaslatát, hogy nemzetiségi vidékekre fajmagyar vagy teljesen asszimilált tisztviselőket helyezzenek, mert a friss asszimilánsban könnyen lehet urrá a régi nemzetiségéhez való ragaszkodás, vagy ellenkezőleg, a származását eltitkolni akaró sovinizmus. (*Ugy van! Ugy van!*) És itt a közigazgatás és a közoktatásügy helyi közegeihez volna néhány szavam. Ne akarjon senki nagyobb magyar lenni, mint a m. kir.

belügyminiszter és kultuszminiszter urak. Ne csináljon külön nemzeti-ségi politikát a tanító, a jegyző és az adóhivatali főnök, mert magyar nemzetiségi politika csak egy lehet, amit a mindenkori kormány a szükséges helyzetkép és a szükséges adatok birtokában elrendel. Ezt a céltudatos, józan, de erélyes nemzetiségi politikát szeretnők az államigazgatás minden fokozatán tettekben és eredményekben megnyilvánulva látni. (*Helyeslés.*)

A magyarság megerősítése.

Ha a közvélemény csak a tünetekből ítél is, az államigazgatásnak kell a nemzetiségi kérdést ott megragadni, ahol annak a lényege van. A vallási és nyelvhasználati jogok az a terület, ahol a nemzetiségeknek engedményeket lehet tenni, vállalva a közvélemény előtt az ezzel járó népszerűtlenség ódiámát. Mert a nemzetiségi kérdés azon a síkon dől el, amit a közvélemény nem lát maga előtt, sőt az államvezetés is gyakran szem elől tévesztett s ez a népek természetes szaporasága, az ehhez szükséges gazdasági alaps a nemzeti aspirációkat ébrentartó társadalmi szervezettség. (*Élénk helyeslés és taps.*) Ezen a téren van tehát a legtöbb teendőnk. De tévedés volna azt hinni, hogy a nemzetiségek fejlődésének megbénításával a nemzetiségi kérdés megoldható. Az egyetlen helyes, pozitív és alkotó nemzetiségi politika az, amelyik a magyarság megerősítését tűzi ki feladatául. (*Élénk helyeslés és taps. – Maróthy Károly: Ezért kellene reformok!*)

T. Ház! Az erőszakos asszimiláció önámítás és kicsinyhitűség. Önámítás azt hinni, hogy a név- és vallásváltoztatás elég ahhoz, hogy valaki magyarrá váljék és kicsinyhitűség azt gondolni, hogy a magyarságot csak a nemzetiségek renegátjaival lehet megerősíteni. (*Élénk helyeslés.*) A természetes asszimiláció a magyarság javára – sőt kárára is – hazánkban ezer év óta folyik. Ennek az alapja azonban sohasem az erőszak volt, hanem az a természetes gravitációs erő, amely az ország idegenajkú lakóit a magyarság társadalmi helyzete, magas kulturája, okos gazdálkodása és józan államvezetésének irányába vonzotta. Ezt a központi magot, a magyarságot kell megerősíteni úgy mennyiségében, mint minőségében (*Élénk helyeslés.*) ha azt akarjuk, hogy lekösse azokat a nemzetiségeket, melyek hisznek a szentistváni gondolatban és semlegesítse azokat, akik a határokon túlra kacsintanak. Ennek a célnak szolgálatába kell állítani a földbirtokpolitikát, szociálpolitikát, népegészségügyet, adózási rendszert, közigazgatást, közoktatást, a valláserkölcsei nevelést és a nemzetvédelmi propagandaszolgálatot. (*Élénk helyeslés és taps.*)

T. Ház! Ebben a hónapban száz éve annak, hogy Széchenyi akadémiai beszédében az új magyar nemzetiségi politika alapjait lefektette. A magyarosítás Széchenyi rendszerében is szerepel, ő azonban nem a nemzetiségeket, hanem a magyarságot akarta megmagya-

rosítani. (*Mester Miklós: Még magyarabbá lenni!*) Ma is a magyarság szaporulatának serkentése, gazdasági alapjának megerősítése, társadalmi összefogása, kulturájának kiművelése, államvezetésének lendületbe hozása és fegyveres erejének kifejlesztése, tehát végső fokon a magyarság megmagyarosítása az egyetlen időszerű, de egyben időfeletti magyar nemzetiségi politika. (*Élénk helyeslés és taps.*)

Mivel ez a nemzetiségi politika csak a nemzet minden erejének összefogásával valósítható meg, a miniszterelnökségi tárca költségvetését elfogadom. (*Élénk helyeslés, éljenzés és taps. A szónokot számosan üdvözlük.*)